

Željko KWOKAL
Stručni suradnik na Institutu »Ruder Bošković«

Eurounijska jadranska Hrvatska

Na jednom nedavno održanom skupu u Zagrebu govorilo se o Europskoj uniji, razlozima i prednostima ulaska Hrvatske te o datumskim (ne)izvjesnostima koje prate Hrvatsku u završnici faza pregovora. Gost je bio političar iz Bruxellesa, službeno aktiviran u procesima proširenja odnosno ulaska Hrvatske u to udruženje. I pitanje i odgovori kretali su se u gabaritima već poznatog dok jedna sugovornica nije upitala što druga strana, Europska unija, dobiva ili ima od primanja Hrvatske. Sukus odgovora, pitanjem vidno zatečenog gosta, bio je da Unija tako osigura mir na ovim prostorima. Radi se, inače, o korektnom političaru sklonom Hrvatskoj u napomeni za postizanje članstva.

Potkraj travnja u posjetu Hrvatskoj bio je političar jedne europske zemlje koju je sam opisao kao »jako strogu, ali pravednu« u procesima primanja novih članica. Svojim je hrvatskim domaćinima naglašavao kako je važno biti dio »zajednice vrijednosti« jer je ta i takva »zajednica vrijednosti« jamstvo da se sukobio u nedavne prošlosti nikada ne ponove.

Taj pak političar predsednik je parlamenta stroge i pravedne zemlje čiji su vojnici u Srebrenici, u punom sjaju, demonstrirali djelovanje »sustava vrijednosti«, i, naročito, kako se hrabro brani. Začuduje da se malo pita što EU

ima od primanja Hrvatske, a ako se i pita, onda je uglavnom prevladavajući odgovor kao i u ova dva primjera: osiguranje mira na ovim prostorima. Također, ne uvijek ali dominantno, u sličnim kontekstima, govoriti se o »tim/ovim prostorima« i Balkanu, a izbjegava se korištenje termina Europa kao da je politički Balkan doputala Aljašku, a ne originalni politički proizvod političke Europe za koji je onda i odgovorna, i to bez narcoidnih salonskih prenemaganja. Na kraju krajeva ako se ta sigurnost već toliko nateže kao argument primanja novih članica »tih prostora«, onda se treba prisjetiti da je Hrvatska članica NATO-a pa je samim time sigurnost konzumirana, ako je to uopće u pitanju.

Ponekad mi se čini da je neponovljiva i svemu unatoč još uvijek fascinantna Europa koja me je prije pedesetak godina očarala dok sam u jednom dalmatinskom otočkom selu čitao Homeru, Tacitu, Bryona i Goethea zaslužila bolje političare, pogotovo danas. Pa ako već ti političari ne daju argumentirane i stvarne razloge te procjene i ocjene vrijednosti koje Hrvatska nosi sa sobom u Uniju, onda to, ma koliko izgledalo čudno, hrvatskim građanima prije referenduma o ulasku EU moraju predočiti domaći političari ili, bolje, eminentni hrvatski intelektualci odnosno sposobni propagatori. Kao što je to vrlo dobro učinio Slaven Letica u odličnoj, ali skoro ranojutarnjoj televizijskoj emisiji »Peti dan«. Kada čovjek dolazi u nečiju kuću u kojoj će postati stalan, punopravan član, voli donijeti sa sobom nešto po čemu će biti cijenjen i uvažavan, a ne da mu se daje do znanja da ga se prima kako ne bi pravio gužvu na ulici ispred kuće.

Inače,

Građani Hrvatske uglavnom slušaju analize, uvjeravanja i argumente o prednostima i koristima ulaska u Uniju, a potpuno se zapostavlju osjećaj samopoštovanja zbog doprinosa vlastitih vrijednosti koje sa sobom Hrvatska nosi. A to je jedno od osnova u kreiranju pozitivnog stava građana prema ulasku u EU. Kada spominjem vrijednosti, onda ne mislim na vrijednosti obvezujuće iznenadu, nego na vlastite vrijednosti koje je potrebno realizirati, i *de iure* i *de facto*, prije priključenja Uniji. One su važne za Hrvatsku ako želi biti organizirana i uljedena zemlja bez obzira na Uniju. Ovdje sugeriram i mislim da one vrijednosti koje Hrvatska nosi sa sobom, a baštinu ih i dijeli s ostalim evropskim zemljama svojom poviješću i položajem. Vrijednostima koje su poveznicu milenijskih raspona i neporeciva podloga današnje Europe, a što u svojim porukama i radovima objavljuju filozof, pisnik i diplomat Wojtyla te filozof, sociolog i povjesničar Ratzinger. No, s druge strane, što to u svjetu koji, na žalost, i u korist svoje štetne marji baš previše za povjesne i političke *raffinemente*, Hrvatska nosi sa sobom u Uniju. To je, ne jedino ali svakako vodeće prirodno bogatstvo Hrvatske, Ja-

dransko more kao jedan od četiri glavna dijela Sredozemnog mora u potpunosti je u europskom okruženju što znači da nema međukontinentalnih političkih i ideoloških sudaranja i problema koji se iz tog generiraju.

Bez toga mora koje u smjeru jugoistok-sjeverozapad u dužini od 800 kilometara duboko, duboko zadire u europsko kopno nema zaokružene Europske unije. Zanimljivo da me pri iznošenju ovakvog stava odmah na početku dočekuju protuargumenti temeljeni na poslovnoj hrvatskoj konkretnosti i optimizmu. Dakle, kako Jadransko more oplakuje obale i drugih zemalja, a ne samo Hrvatske itd. Uglavnom se misli na Italiju, moćnu i staru članicu EU-a, preko koje je, eto, Jadransko more »eurounijsko« i bez Hrvatske. Mjestani Blata na Körčeli, nadaleko poznati po duhovnosti i lucidnosti, u ovakvoj prigodi koriste sintagmu s kojom se i ja sada koristim: »Je, ma ni.« Od 138.000 četvornih kilometara ukupne površine Jadranskog mora Hrvatska ima 15-godišnjih kredita pa na 15-godišnje, pa na isplatu u potpunosti i bez kaznenih premija! Banke naime često se osiguraju od prijevremenih isplata time što stave klauzule o penalima pri ranijim isplataima kredita. Naime, bankama je u interesu maksimalan rok isplate kredita, a vrlo sretno preuzet će produljenje roka isplaata kredita jer se onaj dio isplaćivanja kamata produljuje pa dodatnih bankovnih zarada ima u obilju a da se prstom ne makne. Ili taj osnovni *modus vivendi* banaka nekome nije jasan?

A ja, kao »povratnik«, čudim se što država tolerira te »devizne klauzule« gdje se dug uvijek prikazuje u nekim nama stranim valutama: euro, švicarski franak i slično. Čemu ako je kuća relativno vrlo stabilna od svog postanka, 1993. godine? I svi se, izgleda iz neznanja (?), muke ili pomanjkanja nacionalnih ponosa, s time slaju! Čemu to neumjerenog klanjanje stranim valutama? Posve, barem za mene, besmislen i anacionalan tretman hrvatskih državljana!

Ako su ljudi u Hrvatskoj velik

kreditni rizik, onda banka ne treba davati kredite. Možda bi mnogi u Hrvatskoj bili u boljem položaju da ne uzimaju kredite ako prema bankovnim uzusima ne zavrije kredite. Želi li ljudi malo iskreno pogledati svoju finansijsku situaciju?

Jer ovako kako sada slijaju u

dugovanju i užimanju kredita (s deviznim klauzulom), stavljaju se u nesrazmjernu finansijsku podložnost. Znaju li da ih čekaju godine »finansijskog ropstva« (da se malo i grubo izrazim).

Ukratko, ovim memorandumom

bankama se omogućuje još mnogo više godina izvrsne zarade (kamate u Hrvatskoj više su nego igdje u Europi)!

Josip Kirigin, dipl. ing nafte i plina, Zagreb

dran. Jadransko more kao jedan od četiri glavna dijela Sredozemnog mora u potpunosti je u europskom okruženju što znači da nema međukontinentalnih političkih i ideoloških sudaranja i problema koji se iz tog generiraju.

Bez toga mora koje u smjeru jugoistok-sjeverozapad u dužini od 800 kilometara duboko, duboko zadire u europsko kopno nema zaokružene Europske unije. Zanimljivo da me pri iznošenju ovakvog stava odmah na početku dočekuju protuargumenti temeljeni na poslovnoj hrvatskoj konkretnosti i optimizmu. Dakle, kako Jadransko more oplakuje obale i drugih zemalja, a ne samo Hrvatske itd. Uglavnom se misli na Italiju, moćnu i staru članicu EU-a, preko koje je, eto, Jadransko more »eurounijsko« i bez Hrvatske. Mjestani Blata na Körčeli, nadaleko poznati po duhovnosti i lucidnosti, u ovakvoj prigodi koriste sintagmu s kojom se i ja sada koristim: »Je, ma ni.« Od 138.000 četvornih kilometara ukupne površine Jadranskog mora Hrvatska ima 15-godišnjih kredita pa na 15-godišnje, pa na isplatu u potpunosti i bez kaznenih premija! Banke naime često se osiguraju od prijevremenih isplata time što stave klauzule o penalima pri ranijim isplataima kredita. Naime, bankama je u interesu maksimalan rok isplate kredita, a vrlo sretno preuzet će produljenje roka isplaata kredita jer se onaj dio isplaćivanja kamata produljuje pa dodatnih bankovnih zarada ima u obilju a da se prstom ne makne. Ili taj osnovni *modus vivendi* banaka nekome nije jasan?

A ja, kao »povratnik«, čudim se što država tolerira te »devizne

klauzule« gdje se dug uvijek

prikazuje u nekim nama stranim valutama: euro, švicarski franak i slično. Čemu ako je kuća relativno vrlo stabilna od svog postanka, 1993. godine? I svi se, izgleda iz neznanja (?), muke ili pomanjkanja nacionalnih ponosa, s time slaju! Čemu to neumjerenog klanjanje stranim valutama? Posve, barem za mene, besmislen i anacionalan tretman hrvatskih državljana!

Ako su ljudi u Hrvatskoj velik

kreditni rizik, onda banka ne treba davati kredite. Možda bi mnogi u Hrvatskoj bili u boljem položaju da ne uzimaju kredite ako prema bankovnim uzusima ne zavrije kredite. Želi li ljudi malo iskreno pogledati svoju finansijsku situaciju?

Jer ovako kako sada slijaju u

dugovanju i užimanju kredita (s deviznim klauzulom), stavljaju se u nesrazmjernu finansijsku podložnost. Znaju li da ih čekaju godine »finansijskog ropstva« (da se malo i grubo izrazim).

Ukratko, ovim memorandumom

bankama se omogućuje još mnogo više godina izvrsne

zarade (kamate u Hrvatskoj više su nego igdje u Europi)!

Bankama odgovara produljenje roka otplate

U medijima posljednjih dana vijesti kako Vlada požrtvuje ljudima u Hrvatskoj koji su uzeli kredite uz »deviznu klauzulu« švicarskog franka pa je dogovorila Vlada kako će banke produljiti rok otplate i time će se smanjiti mjesečne otplate i ljudima će biti lakše. Moj prvi dojam bio je čudenje: »Ma čemu Vladin memorandum s bankama koji bankama na početku dočekuju protuargumenti temeljeni na poslovnoj hrvatskoj konkretnosti i optimizmu. Dakle, kako Jadransko more oplakuje obale i drugih zemalja, a ne samo Hrvatske itd. Uglavnom se misli na Italiju, moćnu i staru članicu EU-a, preko koje je, eto, Jadransko more »eurounijsko« i bez Hrvatske. Mjestani Blata na Körčeli, nadaleko poznati po duhovnosti i lucidnosti, u ovakvoj prigodi koriste sintagmu s kojom se i ja sada koristim: »Je, ma ni.« Od 138.000 četvornih kilometara ukupne površine Jadranskog mora Hrvatska ima 15-godišnjih kredita pa na 15-godišnje, pa na isplatu u potpunosti i bez kaznenih premija! Banke naime često se osiguraju od prijevremenih isplata time što stave klauzule o penalima pri ranijim isplataima kredita. Naime, bankama je u interesu maksimalan rok isplate kredita, a vrlo sretno preuzet će produljenje roka isplaata kredita jer se onaj dio isplaćivanja kamata produljuje pa dodatnih bankovnih zarada ima u obilju a da se prstom ne makne. Ili taj osnovni *modus vivendi* banaka nekome nije jasan?

A ja, kao »povratnik«, čudim se što država tolerira te »devizne

klauzule« gdje se dug uvijek

prikazuje u nekim nama stranim valutama: euro, švicarski franak i slično. Čemu ako je kuća relativno vrlo stabilna od svog postanka, 1993. godine? I svi se, izgleda iz neznanja (?), muke ili pomanjkanja nacionalnih ponosa, s time slaju! Čemu to neumjerenog klanjanje stranim valutama? Posve, barem za mene, besmislen i anacionalan tretman hrvatskih državljana!

Ako su ljudi u Hrvatskoj velik

kreditni rizik, onda banka ne treba davati kredite. Možda bi mnogi u Hrvatskoj bili u boljem položaju da ne uzimaju kredite ako prema bankovnim uzusima ne zavrije kredite. Želi li ljudi malo iskreno pogledati svoju finansijsku situaciju?

Jer ovako kako sada slijaju u

dugovanju i užimanju kredita (s deviznim klauzulom), stavljaju se u nesrazmjernu finansijsku podložnost. Znaju li da ih čekaju godine »finansijskog ropstva« (da se malo i grubo izrazim).

Ukratko, ovim memorandumom

bankama se omogućuje još mnogo više godina izvrsne

zarade (kamate u Hrvatskoj više su nego igdje u Europi)!

Bankama odgovara produljenje roka otplate

Fran VIŠNAR

Novo oružje

R atnoj siročadi u Afganistanu život je podijelio loše karte. Rodaci ih ne žele, država nemaju novca za domove u kojima bi ih zbrinuli (unatoč milijardama dolara strane pomoći). Odraslima samo smetaju, osobito uličnim trgovcima koji ih optužuju za sitne krade. Takva djeca vjećito su gladna, higijenski vrlo zapuštena (kako ne bi kad skoro čitav dan provodio na smetištu), stalno u strahu zbog nasilja koje provode de razne udružene maloljetničke skupine samo nešto starije od njih. Ali svojoj djeci nešto je zajedničko: praćenje konvoja i patrola međunarodnih snaga.

ISAF-ovi vojnici brzo naučile što žele te najmanji stanovnici zemlje u posvešnjenom kaosu. Nitko od djece neće odbiti flaširanu vodu. Ona je pitka i s njom djevojčice i dječaci znaju kuhati čaj na malim petrolejskim kuhalima (ne moraju uživati mlat vodom). Vojnici sa Zapada uvijek im djele čokolade, napolitanke, bombole, svoje vojničke konzerve, neki čak i cigarete. U toj uličnoj populaciji dečki počinju javno pušiti prošjećno u petoj godini života. Uz smeće, svakodnevno skupljaju opuške i od-

bačene novine i od njih prave dugačke cigarete koje više gore nego se đime. Zapadnjaci su za tu dječu uzor naduzirana. Jaki su, čisti, siti i iako u onim teškim odorima izgledaju zastrašujuće, djeca im rado prilaze. ISAF-ov vojnik za njih je pokrenut, a onda su u svom kratkom životu upoznali. No su vojnici sasvim drukčiji od onih sa Zapada: bratisti su, mršavi, strogi. Love ih po cesti, pronalaže u odabačenim metalnim i betonskim cijevima gdje spavaju, mame ih mirovni kolačićima, čak i zdjelicama s rizom. A kad ih zgrabe, spominju vjeru i žrtvovanje, dajnici im pričaju o svim zločinima koje čine strani okupatori u Afganistanu.

No onima koji i dalje ruše bolnice, napadaju hotelle tipa Intercontinental gdje se razgovara o prijenosu odgovornosti na afghanistske snage 2014. godine, džige, a odbačenju dječju šalu s tempiranim bombama među vojnike i civilne. Podlost unaprijed diskvalificira talibane. Dječju s eksplozivom vele: »Vidiš onog vojnika? Idi k njemu, pritisni ovaj gumb i on će ti dati čokoladu.«

Njihova je sudbina neizvjesna.

Sve više pomoraca odbija ploviti

Adenskim zaljevom jer im je život draži od dvostrukе dnevnice, odnosno nadnive za strahu, koja im pripada na kontrolu, a otjerati ih ne može. Čudim se koliko mnogi vjeruju da bi se talibani pregovaranjem i nagovaranjem mogli promjeniti ili predati. I s kima bi afganistska prozdana vlada onda dječju vlast.

Njihova je sudbina neizvjesna. Sve više pomoraca odbija ploviti

Adenskim zaljevom jer im je život draži od dvostrukе dnevnice, odnosno nadnive za strahu, koja im pripada na kontrolu, a otjerati ih ne može. Čudim se koliko mnogi vjeruju da bi se talibani pregovaranjem i nagovaranjem mogli promjeniti ili predati. I s kima bi afganistska prozdana vlada onda dječju vlast.

Grčki prijatelji iz Europe hladno počinju u financijskom smislu najdramatičnije dane od osnivanja Europejske zajednice, sada Unije. S druge strane, Atenske je razapeta između Bruxellesa i vlastita naroda, koji i dalje želi živjeti dobro iako su dobra vremena više prošlost. Stražnici i protesti u kojima je sve više ranjenih, sigurno nisu rješenje, ali je sve siromašnijim Grčima teško dokazati da se potrebitne nove i nove mjerne sredstvene i raspodjela grčke imovine.